

Skriftlig årsberetning for DN Sorø

8. november 2016

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse.....	1
Indledning	2
Bestyrelsen	2
Bestyrelsens høringssvar	3
Region Sjællands forslag til Råstofplan 2016.....	3
Lokalplaner for hhv. Klokkergården og for Banevej 30	3
Spildevandsplan	3
<u>Arbejdsgrupper</u>	4
Affald og Genbrug.....	4
Ad hoc arbejdsgruppe: Bod med informationsmateriale.....	5
Natur- og fredningsgruppen	5
Hasselmusens beskyttelse	6
Klima- og agenda	6
Kommunikation	7
Naturpleje	7
Sags- og Plangruppen	8
Markante sager.....	8
Markante arrangementer	9
Skovmærkasser i Sorø Kommune	11
Sporgruppen	11
Store Åmose	12
Vandløb.....	13
<u>Fora</u>	13
Dialogforum med Parnas- Natur og Aktivitetspark	13
DNs repræsentantskab	13
DNs samråd for region Sjælland	13
Grønt Forum	14
Organisationsudvalget.....	14
Følgegruppe EU Life Projekt Østdanske Højmoser – Store Åmose	14
Frivilligcenter Sorø.....	14
Grundvandsråd Sorø.....	14
Netværk for lokale webredaktører.....	14
Sorø Kultur- og Fritidscenter	15
TV 2 Øst repræsentantskab	15
Opsamling.....	15

Indledning

Denne skriftlige beretning for DN Sorø er bestyrelsens gennemgang af de fleste af vores aktiviteter i det forløbne år. Den er blevet til i et samarbejde med vores mange arbejdsgrupper og repræsentanter i fora, som hver for sig beretter fra sit felt.

DN Sorø har ca. 800 medlemmer, hvoraf de 40 er registreret som aktive. Hver år i december gennemgår vi listen af aktive. Nogen falder fra og nye kommer til. Sådan vil det nok altid være med frivilligt arbejde. Vi er en levende og dynamisk organisation. Der er som altid brug for flere aktive, og der er opgaver nok både til hænder og hoveder.

De mange aktive medlemmer er baggrunden for, at vi har en velfungerende DN afdeling. Uden dem ville DN Sorø være langt mindre synlig. De aktive er organiseret i 10 arbejdsgrupper, som hver har en tovholder, der løbende melder tilbage til bestyrelsen og Podio, om hvad der foregår i gruppen. Podio er en samarbejds- og sagsstyringplatform for de aktive.

Arbejdsgrupperne er pulsen i foreningen. Med arrangementer, ture og faglige udspil af høj kvalitet er de uvurderlige for os. Der skal derfor lyde en tak til alle, der hver på sin måde, yder en indsats for DN Sorø.

Denne skriftlige beretning suppleres af en mundtlig beretning, som formanden aflægger på Årsmødet tirsdag den 8. november 2016.

Bestyrelsen

DN Sorø ledes af en bestyrelse på 12 medlemmer. Derudover er der valgt 2 suppleanter. Bestyrelsen holder møde en gang om måneden undtagen i juli måned. Der deltager i snit 12 til bestyrelsesmøderne. Det kan være bestyrelsesmedlemmer, suppleanter eller interesserede aktive medlemmer. Det flotte fremmøde betyder, at debatter og beslutninger bygger på indsigt og nuancer, og giver formanden et solidt mandat, når DN Sorøs synspunkter skal tegnes i offentligheden.

Bestyrelsen som valgt og konstitueret på og umiddelbart efter årsmødet d. 4/11-2015: Bagerste række fra venstre: Jeppe Jørgensen (dirigent), Benny Werge, Lene Skovgaard Nielsen, Jan E. Pedersen, Kurt Munkholm (suppleant), Niels Hilker (formand), Nils Kruse (dirigent), René Andersen, Jørgen Tybrind (suppleant). Forreste række fra venstre: Jan Woollhead, Henning Bussenius-Larsen (chef for opvasken), Bent Jyderup, Rolf Lehrmann (næstformand)

Bestyrelsens høringsvar

Bestyrelsen har i løbet af året sendt flere høringsvar til relevante myndigheder. Oplægget er normalt kommet fra informationsgruppen på baggrund af input fra en eller flere arbejdsgrupper eller enkeltmedlemmer.

Region Sjællands forslag til Råstofplan 2016

Høringsvaret er primært en kommentar til Råstofplanens interesseområder og den baggrund hvorpå de er udpeget.

Inden et område udlægges til interesseområde bør der efter vores opfattelse foretages en afvejning af hensynet til beskyttet natur, sårbart miljø og værdifuldt landskab. Herudover bør der gives en redegørelse for og vurdering af, de afledte konsekvenser, hvis et areal siden udsættes for råstofgravning. Vi foreslår derfor der nedfældes følgende overordnede principper i Råstofplanen.

- Der medtages kun interesseområder, hvor der faktisk er konstateret råstoffer i relevant, mængde, art og kvalitet
- Der medtages kun interesseområder, hvis der er foretaget en afvejning af hensyn til beskyttet natur, sårbart miljø eller værdifuldt landskab
- Beskyttede naturområder som § 3 områder, områder med beskyttet natur i henhold til EU-habitatdirektiv bilag IV arter (f.eks. hasselmus) og Fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I arter (f.eks. havørne) medtages ikke som interesseområder
- Fredede områder og Natura 2000 områder medtages ikke som interesseområder
- Geologisk interessante områder medtages ikke som interesseområder

Lokalplaner for hhv. Klokkergården og for Banevej 30

Hver gang Sorø Kommune lokalplanlægger for et nyt boligområde, er det ønskeligt og nødvendigt, at kommunen fremtidssikrer området. Med en ny lokalplan er der altid en enestående mulighed for nytænkning med hensyn til uprøvede idéer, krav til miljø- og klimavenligt byggeri og spændende indretning af området i øvrigt. Området skal nemlig gerne medvirke til at Sorø Kommune bidrager til styrkelse af miljøet, bidrager til forbedring af biodiversitet, begrænser CO2 udledningen, begrænser uønsket nedsivning til grundvandet, mv.

Ud fra disse overvejelser foreslog vi, som en kommentar til begge lokalplaner:

- At området udbygges ud fra miljømæssigt bæredygtige principper, både ved planlægning, opførelse og drift af bebyggelser og friarealerne, så der skal vælges bæredygtige løsninger.

Spildevandsplan

Sorø Kommune har haft et udkast til spildevandsplan i høring. Vores hørings bidrag indeholdt en række konkrete kommentarer samt en generel overvejelse. Generelt mangler vi i planforslaget, at der redegøres for ændringer i forhold til den nuværende plan, og hvorfor visse målsætninger er ændret. Det virker som om at planen er mere styret af økonomiske hensyn end miljøhensyn, hvilket er beklageligt.

Det er således uønsket at vores borgere og gæster udefra skal leve med risiko for infektioner som følge af fækaliebakterier ved de to strande i kommunen. Vi er en kommune, der bryster os af en ren og uspolet natur, jf. kommunens vision – og at det skal være en børnevenlig kommune. Visionen og kommunens handlinger må hænge sammen. Vi frygter at kommunen har startet en glidebane ved at give generel udsættelse i forhold til implementering af påbud for spildevandrensning i det åbne land. Det skaber ikke respekt for, at kommunen ønsker at gennemføre den fornødne indsats

for vandmiljøet.

Ideen med at pumpe spildevand fra Ruds Vedby og Dianalund til Stenlille, må være forbundet med betydelige økonomiske omkostninger i drift og anlæg, hvilket ikke berøres i planen. Den megen pumpning af spildevand koster også på kommunens energi- og CO2-regnskab som klimakommune, hvilket også bør tages i betragtning.

Arbejdsgrupper

Affald og Genbrug

Søndag den 17. april arrangerede DN Sorø affaldsindsamling. Det blev en dag med blå himmel og sol, og vi var taknemmelige for tørvejret. Ud over de frivillige, der trodsede den stridende blæst ved Sorø sø, samlede mange ind på egen hånd rundt om i Sorø. Altan.dk stillede op med 40 personer, som har gjort den sydlige del af kommunen til et kønnere sted og Sorø Lystfiskerforening gjorde de tre søer til en endnu dejligere naturoplevelse. Ude i de mindre byer var flere af kommunens lokalråd og borgerforeninger aktive, hvilket kommer beboere og forbipasserende i Munke-Bjergby, Slaglille-Bjernede, Alsted-Fjenneslev og Ruds Vedby til gavn.

Mange børn har også i år været ude at samle affald ind. Dianalund kan takke Holbergskolens 4., 5. og 6. klasse for oprydning i Dianalund, hvor ca. 60 børn var aktive i indsamlingen. SFO'en Buen i Stenlille har været aktive, mens De Gule Spejdere sørgede for at få taget affald i Pedersborg.

Affaldsindsamlingen arrangeres for netop at sætte fokus på henkastet affald og det nære personlige ansvar for at det ikke sker. På sigt arbejder DN for at reducere forbruget og for at vores affald i højere grad bliver genanvendt, så vi værner om jordens knappe ressourcer. Affald skal være det der er tilbage når fantasien holder op.

Henning Hansen i gang med årets affaldsindsamling

Ad hoc arbejdsgruppe: Bod med informationsmateriale

DN Sorø havde grundlovsdag en bod på festpladsen i Dianalund, hvor vi uddelte informationsmateriale. Trods en meget varm dag blev det til gode dialoger med borgere og lokalpolitikere, som var repræsenteret i rigt mål. Vi vil deltage igen til næste år, men mangler aktive til at dække boden i den fulde åbningstid.

DNs bod på grundlovsdagen i Dianalund

Kunderne blev behandlet godt i DN's bod

Natur- og fredningsgruppen

Gruppen fik i 2015 ny tovholder, Nils Kruse. Den første opgave for gruppen var at tage stilling til en udvidelse af dens kommissorium. Der var tilslutning til at naturkvalitetsplanen hører under gruppens resort, hvorfor gruppen med bestyrelsens beslutning ændrede navn fra Fredningsgruppen til Natur- og Fredningsgruppen. Gruppen har primært engageret sig i følgende områder:

1. Fredning.

Der har været fokus på de fredede alleer: Skælskørvej, Alléen, Fægangen og Krebshusalléen. Der har været afholdt møde med Sorø Kommune for at drøfte mulighederne for at forbedre alleernes betingelser. Sorø Kommune har kun begrænsede midler hertil. Der arbejdes med plejeplan for alléerne og tekst til Krebshusalléen. Ved Maglesø har gruppen været på besigtigelse på Anagervej og Maglesøvej sammen med Fredningsnævnet. Ved Maglesøvej førte det til at DN trak deres indsigelse mod en ønsket bebyggelse tilbage, da vi ikke skønnede, at den ville begrænse udsigten til søen. Siden blev gennemført et fredningstjek, hvor det kunne konkluderes, at fredningens formål var opretholdt. Samtidig blev det bemærket, at fredningens synlighed og adgangsforhold var stærkt begrænsede.

2. Naturkvalitetsplan

Der arbejdes med at udarbejde en oversigt over de §3 områder, hvor der er uenighed om status for områderne mellem Naturstyrelsen og Sorø Kommune. Der er fundet en model for dette arbejde, som skal føre til en dialog med Sorø Kommune.

3. Projekter

Et projekt om vedligeholdelse af fortidsminder er blevet skrinlagt, da Sorø Kommune ikke har ressourcer i form af arbejdskraft hertil.

Et projekt om opstilling af informationstavler ved særlig interessante steder er under udvikling med den oplysning, at Sorø Kommune næppe har midler hertil.

Hasselmusens beskyttelse

Hasselmusgruppen har foretaget forårseftersyn af alle hasselmuskasser hvor kasserne tømmes for gammelt indhold af redemateriale fra hasselmus, skovmus, fugle mv. Kasserne repareres og/eller udskiftes med nye kasser. I efteråret går alle kasser igennem igen for at tjekke for hasselmus og hasselmusreder. Vi har erfaret at hasselmuskasser skal laves af alm. grantræ og ikke lærketræ formentlig fordi lærketræ afgiver kraftige stoffer som hasselmus ikke bryder sig om. Erfaringen er opnået ved at lærketræs kasser først bebos efter 1 til 2 år efter de er opsat modsat kasser af grantræ der bebos med det samme.

Der var i 2016 hasselmus eller hasselmusreder i ca. hver tredje opsatte kasse. I Nyrup skov er der efterhånden konstateret hasselmus og hasselmusreder i samme omfang som i Horsebøg skov.

Klima- og agenda

DN Sorø har i året der er gået kommenteret på politikforslag og handlingsplaner, der har været i høring ved kommunen. I slutningen af 2015 var både kommunens miljøpolitik og Lokal Agenda 21 handlingsplan i høring. DN Sorø ønskede en mere ambitiøs miljøpolitik - og pressede bl.a. på for godkendelse kommunens Naturkvalitetsplan, hvis politiske godkendelse trak længe ud. I forhold til Lokal Agenda 21-handlingsplane har vi især haft fokus på samspillet med borgerne, hvor DN Sorø i al beskedenhed søger at gøre sin del via frivilligt arbejde med naturpleje, affaldsindsamling og pasning af spor i landskabet.

DN Sorø har kommenteret på to lokalplanforslag til nye boligområder. Det har omhandlet Klokkegården og området ved den tidligere musikskole på Banevej. Begge steder på Frederiksberg. DN Sorø har efterlyst, at bæredygtighed får en højere prioritet i lokalplanerne. Desværre uden den store lydhørhed politisk. Især det nye boligområde ved Banevej ser ud til at blive alt for tæt bebygget og med nogle meget løse krav, bl.a. med hensyn til bevarelse af ældre træer.

Vi har også kommenteret på Sorø Kommunes forslag til spildevandsplan. Her er vores største bekymring, at al spildevandsbehandling i den nordlige del af kommunen samles på et nyt rensningsanlæg i Stenlille. Bekymringen går på, at vandløbene, som tidligere modtog spildevand i Ruds Vedby og Dianalund, lettere kan komme til at løbe tør i sommermånederne. DN Sorø foreslår derfor, at en forholdsmæssig del af det rensede spildevand pumpes retur til de vandløb, der tidligere modtog spildvandet.

Kommunens klimainsats ser ud til nærmest at være gået helt i stå, hvilket står i kontrast til, at der nu er indgået en global klima-aftale, og at den globale temperatur gang på gang slår nye foruroligende varmerekorder. Der skal lyde en indtrængende opfordring til, at Sorø Kommune får reaktiveret sin klimainsats, og sat ressourcer af til formålet. Vi svigter de kommende generationer, hvis fremtid bliver sat på spil - grundet vores magelighed. Samtidigt går vi glip af de mange gode arbejdspladser, der er forbundet med den grønne omstilling.

Kommunikation

Kommunikationsgruppen består af følgende arbejdsgrupper:

Podio-gruppen: Gruppen sørger for at alt det som DN Sorø arbejder med, det være sig myndighedsafgørelser og opfølgning på disse sager, dokumenter, intern og ekstern kommunikation, billeder, møder, mails og ture bliver gjort tilgængeligt for alle de aktive i DN Sorø. Gruppen har holdt et Podio kursus for lettere øvede, for at gøre de mange oplysninger, der ligger i Podio, tilgængelige og anvendelige for så mange aktive i DN Sorø som muligt.

Tovholderen har derudover deltaget i et brugerforum i leverandør regi for at høre om hvor produktet bevæger sig hen og for at dele viden med andre organisationer, meget givende.

I årets løb er DN Sorøs Podio arbejdsrum blevet udvidet med DN Sorøs grejbank, hvor alt det grej, som vi kan udlåne til de aktive er dokumenteret, så det kan udlånes.

Nyhedsbrevs-gruppen: Gruppen sørger for at der udsendes nyhedsbreve dækkende arbejdet i DN Sorø og udsendt til alle som ønsker at modtage det ca. en gang i kvartalet. I løbet af det indeværende år er der således udsendt 5 nyhedsbreve, alle af stor faglig kvalitet. Der er pt. 384 som abonnerer på afdelingens nyhedsbrev.

Presse-gruppen: DN Sorø har flere gange været i direkte kontakt med pressen, og bliver generelt behandlet godt og kan få vores historier på, alt i alt et meget positivt samarbejde.

Hjemmeside-gruppen: DN Sorøs hjemmeside holdes løbende ajour, herunder med nyheder og lokale sager, herunder høringssvar og pressemeddelelser. Gruppen har deltaget i en workshop om det nye hjemmeside modul, og er i gang med en meget omfattende omlægning, som alle afdelinger og sekretariatet skal igennem. For at støtte gruppen i omlægningen er der nedsat en ad hoc arbejdsgruppe.

Informationsgruppen: Gruppen behandler alle indkomne mails til DN Sorø. Siden december 2012 har DN Sorø modtaget over 1300 mails.

Facebookgruppe: DN Sorø er på facebook som en NGO-gruppe under navnet: Danmarks Naturfredningsforening i Sorø. Vi har medio august 2016 i alt 120 følgere, hvilket ikke er så mange, men forhåbentlig kan vi få flere herover tid.

Naturpleje

Den 11/6 afholdt Naturplejegruppen den traditionelle høsledag på engen i Vaseskov. Engen har været slået i 8 år og der er fremgang for mange af de næringsstoffølsomme planter, engen er rig på.

Problemarterne Ørnebregne og Bjerg-Rørhvene er tilsvarende på retur. Ørnebregne er næsten væk fra engen fra at have været lokalt meget dominerende, da vi startede for 8 år siden. Værkstedet Åmosen og Sorø kommunes nyttehold har igen i år hjulpet os med at fjerne det afslåede hø, tusind tak for det!

Værkstedet Åmosen har yderligere slået dele af Sporet på kanten af Åmosen.

Kommunens 2 bestande af den meget sjældne bregne Rundfinnet Radeløv har i år ikke været plejet, men har været besøgt igennem vækstsæsonen. Bestandene er vurderet til at have haft en god vækstsæson og antallet af planter er nogenlunde stabilt.

Høsteprojektet i Vaseskov, ørnebregnerne slås

Samme område som det ser ud i dag

Sags- og Plangruppen

Gruppen mødes en gang hver måned og behandler mindst 20 sager hver gang. På det efterfølgende bestyrelsesmøde fremlægger gruppen udvalgte, relevante sager for bestyrelsen til endelig stillingtagen.

Sagerne drejer sig ofte om landzonetilladelser, men der har også være sager om lokalplaner, kommuneplantillæg, og bygge- og beskyttelseslinjer.

Markante sager

Nedlæggelse af markvej ved Alsted. Det er en sag, der går ca. 8 år tilbage. Den korte version af sagen er: Ejeren af Alstedgård havde dengang forbudt adgang til en markvej, som forbandt Hejreskovvej med en anden markvej øst for Alsted, og dermed gav muligheder for en fin rundtur med udkig til Suså-dalens særlige natur. DN, Friluftsrådet og lokalrådet indbragte sagen for Naturklagenævnet (som det hed dengang), der fastslog, at adgang til markvejen fortsat skulle være mulig. Derefter pløjede ejeren markvejen op!

Sagen fortsatte, bl.a. ved fortsatte henvendelser til kommunen med opfordring til at få bragt adgangen på plads. Ejeren indbragte sagen for byretten - og tabte. Kommunen inddrog politiet i sagen med henblik på at få sikret adgang, men lige lidt hjalp det. Undervejs var også Naturstyrelsen blevet involveret, idet lodsejeren havde interesser i forhold til naturgenopretningsprojektet ved Susåen.

Sagen blev mere og mere mudret, og i 2013 besluttede Sorø Kommune at fratage sagen og dermed kravet til lodsejeren om reetablering af markvejen. Det er fra Sorø Kommune tidligere oplyst, at man ikke ønskede at presse lodsejeren, hvis dette kunne føre til at naturgenopretningsprojektet på Susåen ikke blev til noget. DN og andre organisationer har undret sig over denne sammenblanding af tingene, og DN påklagede kommunens afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet.

I juni 2015 modtog DN Sorø så en afgørelse fra Natur- og Miljøklagenævnet. Afgørelsen er ret klar, idet den ophæver Sorø Kommunes tilladelse. Nævnet bemærker dog, at det er muligt for ejeren at søge kommunen om etablering af en alternativ adgangsmulighed, som grundlag for en ny ansøgning om at nedlægge markvejen.

Da der i januar endnu ikke var sket noget i sagen bad vi Natur- og Miljøklagenævnet om at vurdere; hvor lang tid en kommune må undlade at reagere på en kendelse i Natur og Miljøklagenævnet?

Deres tilbagemelding en måned senere blev, at kommunen som tilsynsmyndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 73 skal sørge for, at et ulovligt forhold bliver lovliggjort, og at tilsynet med at kommunerne overholder lovgivningen henhører under statsforvaltningen.

I maj orienterer Sorø Kommune om, at de har indledt drøftelser med ejeren, som betvivler Natur- og miljøklagenævnets hjemmel til dele af deres afgørelse. Herefter intet nyt.

Byggeplads i Åmosen. DN Sorø opdagede i efteråret 2013, at der var opført en barak i den fredede del af Åmosen. Vi kontaktede Sorø Kommune, som efterfølgende bad ejeren om at fjerne bygningen, der var opført i strid med fredningen. Bygningen står der imidlertid fortsat, og ejeren, Bodal Gods, har dels fået afslag på dispensation fra kommunen og dels et påbud om fjernelse. Bodal Gods har påklaget Sorø Kommunes påbud til Natur- og Miljøklagenævnet, hvilket den 01.10.2016 er det nyeste i sagen.

Byggeri ved Sorø Sø. Sorø Kommune har i juni 2015 givet dispensation fra søbeskyttelseslinjen til, at Sorø Roklub kan udvide klubhuset med en tilbygning på 100 m² og dermed også en dispensation fra den gældende lokalplan.

DN Sorø påklagede denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet, da vi finder der dispenseres i strid med planloven, da byggefelter i en lokalplan betragtes som principper i lokalplanen, og i henhold til planloven kan kommunen ikke dispensere i strid med en af lokalplanens principper. Endelig er vi betænkelig ved de afledte konsekvenser af dispensationen, så der vil komme flere, som ønsker en udvidelse af eksisterende rammer. I oktober 2015 fik Sorø Vinterbadeklub tilladelse til en bygning ved søen. En tilladelse vi påklagede med næsten ens begrundelse. I juli 2016 modtog vi så en kendelse fra Natur- og miljøklagenævnet, hvori de stadfæster Sorø Kommunes afgørelse vedr. udvidelse af klubhus til Sorø Roklub.

Husdyrsager. Sags- og plangruppen kan i tvivlstilfælde eller ved direkte komplicerede sager henvende sig til sekretariatet for at få faglig bistand. Det gør vi ofte ved husdyrsager, der med indviklede beregninger af dyreenheder, ammoniakemission osv. kræver en viden, som gruppen pt. ikke besidder. Medlemmer af gruppen deltager i begyndelse af november i et DN kursus i husdyrsager.

Markante arrangementer

Har vi svigtet naturen. Den 20.januar indbød vi til et spændende foredrag om, hvordan vi har svigtet naturen. 46 deltagere hørte forfatter og idéhistoriker Rune Engelbreth Larsen, der senest har skrevet bogen "Den danske naturs genkomst" og er medlem af Hovedbestyrelsen i DN, beskrive svigtet og pege på et alternativ. Der er brug for mere vild natur, og det kræver slet og ret mindre landbrug.

Har landbruget en fremtid. Det førte meget passende videre til et foredrag i foråret, hvor der var 120 tilhørere, som under overskriften "Har landbruget en fremtid", hørte journalist Kjeld Hansen engageret fortælle om landbrugets påvirkning af natur, miljø og samfund.

Foredraget blev understøttet af dokumentation, der bl.a. viser, at landbruget beslaglægger 60 procent af Danmarks areal, beskæftiger mindre end 2 procent af arbejdsstyrken, er storforbruger af sprøjtegifte og antibiotika og rummer ret begrænset biologisk mangfoldighed. Tilhørernes spørgsmål kredsede om, hvordan en bæredygtig landskabsforvaltning skal se ud i fremtiden.

Kjeld Hansen i den fyldte sal på Værkerne i Sorø

Nattergaletur

Den årlige Nattergaletur ved Flommen foregik på Fuglenes Dag d. 29. maj 2016.

En pragtfuld morgen, hvor alt i alt 16 deltagere mødte op kl. 03:30 på Flommen i Sorø.

Turens højdepunkt var en meget venlig nattergal som nærmest skreg os i øret fra en plads i et buskads lige ved stien. Umiddelbart ved siden af sad en kæranger og sang højlydte sange fra Afrika, som den havde taget med sig mod nord. Den var dog i gang med at lære vores hjemlige sange, primært fra nattergalen.

Turen i 2017 foregår søndag d. 28. maj 2017, samme sted, samme tidspunkt.

Åmosens natur og kultur

DN Sorø inviterede en dag i maj til et arrangement om natur og kultur i Åmosen i samarbejde Lokalthistorisk Forening for gl. Dianalund kommune

Turleder ved det meget velbesøgte arrangement var Jørgen Mogensen, som hele vejen igennem fortalte levende om Åmosens kulturhistorie, med mange fine anekdoter om beboerne og deres livsvilkår.

DN Sorø fortalte undervejs om de store udfordringer der er med bevarelse af de store kultur- og naturværdier i området, hvor især kulturværdierne er truet af den fortsatte afvanding og de tiltag der er i gang, men hvor det

går trægt omkring vådliggørelse i Verup og Sandlyng moser og forsøget med en supplerende fredning for at holde på vandet i det allerede fredede område ved Kongemosen, et af de vigtigste oldtidsfundsteder i hele Europa.

Vilde blomsters dag

DN Sorø markerede de vilde blomsters dag med en spændende tur til Kulebjerg Overdrev, som er blandt de smukkeste naturområder i Sorø Kommune.

Der deltog 55 personer (og 2 hunde i snor) i det fremragende arrangement, hvor Jan Woollhead guidede os gennem skoven og til overdrevet, som er et gammelt historisk landskab. Her er stadigvæk enebærbuske og hedelyng, samt en række nøjsomme planter og svampe, der trives på næringsfattig bund.

Skovmærkasser i Sorø Kommune

Arbejdsgruppen blev etableret i 2016 for at fortsætte det tidligere arbejde med overvågning og pleje af en række kasser til skovmærken i henholdsvis Grydebjerg Skov og Sorø Sønderskov.

Der er i årets løb gennemført en fin besigtigelsestur, hvor det lykkedes at finde alle kasserne på plads. Alle kasserne var i forbavsende god stand, så kun en enkelt af kasserne synes at skulle flyttes, idet den er nu sidder for lavt og i et forkert træ.

Der kunne kun konstateres formodet forekomst af skovmærke i en enkelt af kasserne, lidt skuffende, men meget spændende alligevel.

Projekt Grønt Guld har sponsoreret en høj og sammenklappelig stige, som skal anvendes til besigtigelse og vedligehold af kasserne, men denne er fortsat efter mange måneder i restordre, men forventes leveret inden årets udgang.

Sporgruppen

Gruppen afholdte i april et statusmøde, hvor sporenes tilstand blev gennemgået og forårets arbejde med vedligeholdelse m.m. blev planlagt.

Alle spor fik i april og maj et tiltrængt løft, hvor gruppen var sporene igennem med le og ørnenæb.

I maj måned havde gruppen arrangeret en tur på sporet i Broby Vesterskov, turguiden var Børge Mortensen, som bidrog med sine levende historier om området, desuden deltog DN's næstformand og et bestyrelsesmedlem, som supplerede med fugle- og plantelivet i området.

Fra turen på sporet i Broby Vesterskov – Susåen i forårsllys

1. maj deltog gruppen i indvielsen af Humlebistien i børnehaven Skovhuset.

Gruppens største opgave har været at bekæmpe bjørneklo på Aage V. Jensen Naturfonds areal i Lyng Eskillstrup. Da forekomsten af bjørneklo har været særlig stor i år, har gruppen måttet rykke ud fem gange for at færdiggøre arbejdet.

Gruppen har siden sidst fået tilgang af et aktivt medlem, hvilket bl.a. har betydet, at vi flere gange har kunnet mønstre 6 aktive til sporvedligeholdelsen. Gruppen er stadig åben for nye medlemmer. En stor ros til gruppen fra tovholderne for en stor og flot indsats.

Store Åmose

Bestyrelsen tiltrådte kommissoriet for Store Åmose arbejdsgruppen den 14. december 2015 og den 3. august 2016 blev Line Petersen valgt som tovholder.

Arbejdsgruppen har til opgave at overvåge udviklingen i den del af Åmosen, som ligger i Sorø kommune. Arbejdsgruppen vil følge og være i dialog med DN's repræsentanter i hhv. Naturpark Åmosens bestyrelse og Naturparkråd samt bidrage til arbejdet i LIFE-projektet. Arbejdsgruppen vil ligeledes indgå i et tværgående samarbejde med DN Kalundborg og DN Holbæk omkring Åmosen.

I Store Åmose er der mulighed for at komme tæt på naturen og opleve dyre- og fuglelivet i det åbne og øde landskab. Arbejdsgruppen vil med afsæt i de etablerede naturrum og spor i landskabet arrangere ture og aktiviteter, med det formål at øge det lokale kendskab til de varierede naturtyper, der findes i Åmosen.

Vandløb

2016 har været et meget stille år i vandløbsgruppen, da der kun har været to sager, hvor den ene omhandlede rørlægning af et privat vandløb, der vel nærmest var en drængrøft og den anden drejede sig om omlægning af en

rørlagt strækning, fordi lodsejeren havde lagt en sø oven på rørlægningen, efter at kommunen oprindeligt havde angivet en placering oven over en spildevandsledning.

Ingen af sagerne gav anledning til at foretage sig yderligere.

Sorø Kommune skal i øvrigt have ros for den meget fine grødeskæring der er foretaget i de kommunale vandløb.

Fora

Dialogforum med Parnas- Natur og Aktivitetspark

Da DN Sorø i sin tid tilbagekaldte klagen til Natur- og Miljøklagenævnet blev der stillet halvårlige dialogmøder i udsigt. Målet med disse var og er, at varetage natur- og miljøhensyn, at blive orienteret om udviklingen i ParnasPark og at få besvaret nogle af de spørgsmål, som har rejst sig siden sidste dialog. Møderne holdes i april og oktober og rummer en konstruktiv og fremadrettet dialog. I møderne deltager Helle Due, der er den ene af forpagterne og Niels Aalbæk Jensen, som repræsenterer for initiativtagerne. DN Sorø repræsenteres af formand og næstformand.

DNs repræsentantskab

Repræsentantskabet er DNs højeste myndighed, og mødes to gange årligt. Det har følgende hovedopgaver:

- Beslutte DN's overordnede politik
- Vedtage foreningens årlige aktivitetsplan og tilhørende budget
- Godkende foreningens årsregnskab
- Vælge præsident, vicepræsident, hovedbestyrelse og udvalgsformænd

Repræsentantskabsmøderne ligger normalt i november og i april. I november 2015 var der møde i Horsens og i april 2016 blev mødet holdt i Helsingør. DN Sorø har to delegerede og har været repræsenteret af formanden og næstformanden.

DNs samråd for region Sjælland

Samrådet består af 2 repræsentanter fra hver af regionens 17 afdelinger. DN Sorø repræsenteres af formand og næstformand. Samrådet ledes af et formandskab på 3 med Niels Hilker, Sorø som formand, og har som opgave - ud over gensidig dialog og inspiration - at skrive høringsvar til regionale planer og hvor sager går på tværs af kommunegrænser og berører større områder. Samrådet står for et årligt regionstræf for de aktive medlemmer i Regionen.

I år var der Regionstræf den 25. september i Maribo, hvori indgik en besigtigelse og orientering om Naturpark Maribosøerne, og endvidere oplæg om hvordan DN kommunikerer, når vi er under pres, og om DNS centrale medlemshvervning.

Grønt Forum

DN Sorø har en repræsentant i Grønt Forum, der er et rådgivende organ for hhv. Teknik- og Miljøudvalget og Økonomiudvalget i Sorø Kommune. Grønt Forum består pt. af 16 repræsentanter fra grønne organisationer i kommunen og har holdt 4 møder i årets løb.

Grønt Forum er en mulighed for at påvirke Sorø Kommunes natur og miljø dagsorden.

Organisationsudvalget

DN Sorøs formand, Niels Hilker er udpeget til DNS centrale organisationsudvalg. Udvalget, der består af 8 medlemmer, har til opgave at rådgive Hovedbestyrelsen om, hvordan DN organiserer sig effektivt og demokratisk. Udvalget har derfor særlig fokus på organisationsudviklingen og den interne kommunikation. Der holdes 2 – 3 møder om året.

Følgegruppe EU Life Projekt Østdanske Højmoser – Store Åmose

LIFE-projektet i Åmosen, der går ud på at genskabe arealer med aktiv højmose i dele af Verup Mose og Sandlyng Mose er stadig i en fase af lodsejerforhandlinger, før det praktiske arbejde kan gå i gang. Der er indgået aftale med den største lodsejer – Bodal – og igennem efterår og vinter tilbagesår forhandlinger med de mindre lodsejere og med myndighedsbehandlinger og detailprojektering. Hvis alt går vel skulle det praktiske arbejde kunne gå i gang i efteråret 2017.

Frivilligcenter Sorø

Frivilligcenter Sorø er et rådgivende center for frivillige foreninger i Sorø der har en eller flere aktiviteter for socialt udsatte mennesker. Frivilligcenteret formidler kontakt mellem foreninger, med mennesker der ønsker at være frivillig i en forening og med Sorø kommune. Frivillig centeret har over 50 foreninger som medlemmer og har kontakt til over 100 foreninger om året. DN Sorø har som medlem mulighed for at signalere en samhørighed med de andre frivillige foreninger i Sorø og kan anvende Frivilligcenterets tilbud om kurser, erfaringsmøder og netværk med øvrige foreninger i Sorø.

Grundvandsråd Sorø

Der har ikke været afholdt møder i Grundvand i 2016, det var meningen der skulle være et møde i marts, men det blev udsat.

Netværk for lokale webredaktører

Netværket har været meget aktivt i efteråret, idet det benyttes flittigt i forbindelse med etablering af de nye hjemmesider. Det er såvel DN centralt som DNS mange lokale afdelinger, som skal flytte informationerne fra et CMS-system (DynamicWeb) til et mere nutidigt CMS-system (Umbraco). Opgaven er opfattende og kræver megen uddannelse, sparring og kommunikation, hvilket sekretariatet bl.a. benytter netværket og Podio til. Det nye hjemmesidesystem forventes igangsat i november 2016.

Sorø Kultur- og Fritidscenter

DN Sorø er medlem af Sorø Kultur- og Fritidscenter. Medlemskabet koster 500 kr. om året og giver adgang til at

holde alle bestyrelsesmøder og en hel del af øvrige møder på stedet. Centret er en rigtig god ramme for disse aktiviteter og vi er derfor glade for medlemskabet. Vi har været repræsenteret på lokalefordelingsmødet den 16. maj 2016, og er tilfredse med de lokaler vi har fået tildelt for den igangværende sæson.

TV 2 Øst repræsentantskab

Rolf Lehrmann indtrådte som repræsentant for DNS samråd for region Sjælland i TV2 Øst repræsentantskabet og har som sådan deltaget i 2 repræsentantskabsmøder. Det er meget interessant at deltage og blive informeret om de udfordringer der er med de regionale medier og det som TVØst forsøger at gøre, for at holde et højt niveau og for at komme rundt i hele sendeområdet. Repræsentantskabet bliver på møderne stillet en lang række spørgsmål om konkrete programmer med efterfølgende debat. DN er den eneste grønne organisation, som er repræsenteret i repræsentantskabet, men samarbejder med andre grønne organisationer for at få disse repræsenteret.

Opsamling

Alt i alt kan vi med sindsro sige, at 2016 frem til nu har været et godt og aktivt år for DN Sorø. Alligevel skal vi også være bevidste om, at vi fortsat har et stort arbejde foran os.

Den politiske ledelse lokalt såvel som på landsplan har ikke natur og miljø som højeste prioritet. Det giver udfordringer og kræver årvågenhed og engagement.

Den udfordring tager vi op, som Sorø Kommunes store grønne organisation. Det er os, der skal sige fra over for byggeri i fredede eller beskyttede områder. Det er os, der skal holde kommunen fast på en fremsynet klimaindsats. Det er os, der skal holde øje med, at lokalplanerne bliver respekteret på natur- og miljøområdet.

Alt det er ikke nødvendigvis populært i den brede offentlighed, men der er ingen andre til at påtage sig opgaven. Vi er ikke uundværlige, men vi har en vigtig rolle.

Niels Hilker

formand for DN Sorø